

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2244

Vragen van het lid **Buitenweg** (GroenLinks) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *de berichtgeving «Zelden rechtszaak na verkrachting»* (ingezonden 12 februari 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 26 maart 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1951.

Vraag 1

Kent u de berichtgeving waaruit blijkt dat tot oktober 2019 tenminste 945 zedenzaken langer dan een half jaar in behandeling zijn, waarvan tenminste 90 zedenzaken langer dan twee jaar?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u zich uw brief herinneren van 12 november 2019 waarin u stelt dat de politie ernaar streeft in zedenzaken het dossier «zo snel mogelijk in te sturen naar het OM» en dat «uiterlijk binnen 6 maanden na aangifte»?² Erkent u dat de termijnen momenteel in veel gevallen niet gehaald worden?

Antwoord 2

Ja, zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 3

Hoe is het mogelijk dat bij tenminste 90 zedenzaken er meer dan twee jaar overheen gaan?

Antwoord 3

Seksuele misdrijven zijn ernstige misdrijven met voor slachtoffers vaak heel indringende, langdurige en vaak ook traumatiserende gevolgen. Zowel voor het slachtoffer en zijn of haar naasten als voor de opsporing is het van belang dat zedenzaken zo snel mogelijk in behandeling worden genomen. De aanpak van zedenzaken wordt door de politie en het OM altijd serieus

¹ Algemeen Dagblad, 11 februari 2020

² Kamerstuk 34 843, nr. 37

genomen. De meeste zedenteams kennen een hoge werkdruk en de onderzoeken hebben een hoge mate van complexiteit, waardoor de doorlooptijden van onderzoeken onder druk staan. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag. Zedenzaken zijn veelal complex en vragen om diepgaand onderzoek door gespecialiseerde zedenrechercheurs. Voorts is het vinden van bewijs in een zedenzaak meestal niet eenvoudig. Dit vraagt van de politie een uiterst zorgvuldige en zeer gedetailleerde manier van horen van betrokkenen. Tevens bevatten zedenzaken steeds vaker een digitale component, waardoor meer en andersoortige onderzoekswerkzaamheden moeten plaatsvinden. Mede gelet op de huidige werkdruk en doorlooptijden kan de zedenpolitie maar een beperkt aantal zedenzaken tegelijk behandelen. De zedenpolitie geeft, onder gezag van het OM, prioriteit aan zaken waarbij sprake is van acuut gevaar, risico op herhaling of bijzondere maatschappelijke onrust. Met dank aan uw Kamer is tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen op 19 september jl. de motie van het lid Klaver c.s. aangenomen waarbij structureel 15 miljoen extra beschikbaar wordt gesteld voor extra capaciteit voor de zedenpolitie, opleiding tot zedenrechercheurs en forensisch (medisch) onderzoek. Met de extra middelen wil ik de aanpak van zedenzaken verder verbeteren en doorlooptijden terugbrengen.

Vraag 4

Kunt u uiteenzetten wat voor impact de lange doorlooptijden hebben voor de slachtoffers en voor een goede rechtsgang, waaronder het toelaten van bewijs?

Antwoord 4

Zedenzaken moeten zo snel mogelijk worden onderzocht. Dit komt zowel de opsporing (inclusief bewijsgaring) als de verwerking van de gebeurtenissen door slachtoffers ten goede. Ik ben mij er zeer van bewust dat zedenzaken ingrijpend zijn voor slachtoffers en andere betrokkenen.

Vraag 5

Verwacht u dat de toegezegde capaciteitsuitbreiding van de zedenpolitie voldoende is om binnen afzienbare tijd de doorlooptijden van zedenzaken terug te brengen naar de veronderstelde termijnen? Zo nee, wat is daar dan voor nodig?

Antwoord 5

Mijn verwachting is dat met de uitbreiding van de zedenteams naar aanleiding van de motie van het lid Klaver c.s.³ – waarbij structureel 15 miljoen extra beschikbaar wordt gesteld voor extra capaciteit voor de zedenpolitie, opleiding tot zedenrechercheurs en forensisch (medisch) onderzoek – een stevige impuls gegeven wordt aan de kwaliteit en capaciteit in de behandeling van zedenzaken en daarmee ook aan de doorlooptijden bij zedenzaken. In totaal komen er gefaseerd circa 90 zedenrechercheurs bij, inclusief informatie-rechercheurs en analisten.

Vraag 6

In hoeverre zijn de veronderstelde termijnen wettelijk, of anderszins, vastgelegd?

Antwoord 6

De beleidsregel «Aanwijzing Zeden» (2016A004) van het OM biedt samen met de Politie-instructie Zeden, Kinderpornografie en Kindersekstoerisme een kader en regels voor de strafrechtelijke aanpak van zedenzaken. In deze aanwijzing staan ook de uitgangspunten weergegeven waar een opsporingsonderzoek naar een zedendelict in beginsel aan moet voldoen.

In mijn brief van 26 juni 2019⁴ betreffende de voortgang in het uitvoeren van verschillende ambities in de strafrechtketen is verwezen naar de normen die gelden voor zedenzaken. Deze normen zijn de uitkomst van een proces waarbij professionals en verschillende ketenpartners hebben vastgesteld wat de gewenste ontwikkeling en richting is voor de komende jaren. Als norm

³ Kamerstuk 35 300, nr. 11

⁴ Kamerstuk 29 279, nr. 526

waarnaar wordt toegewerkt geldt dat 80% van de zedenzaken (m.u.v. kinderporno) binnen 6 maanden na melding of aangifte door de politie naar het OM moet zijn gestuurd (voor kinderpornozaken is dit binnen 7 maanden), dat 80% van de zedenzaken binnen 6 maanden na ontvangst van de politie op zitting moet zijn geweest en dat 80% van de zedenzaken binnen 3 maanden na zitting in eerste aanleg een eindvonnis moet krijgen. Jaarlijks ontvangt uw Kamer van mij de factsheet Strafrechtketenmonitor waarin de cijfers over de doorlooptijden over het afgelopen jaar zijn opgenomen. De eerstvolgende factsheet ontvangt uw Kamer uiterlijk in de maand juni van dit jaar.

Vraag 7

Bent u het eens dat de juiste zorg en hulp bij seksueel geweld van enorm belang is? Bent u bereid, gezien het grote aantal zedenzaken, alsnog extra middelen beschikbaar te stellen voor het Centrum van Seksueel Geweld?

Antwoord 7

Het is belangrijk dat slachtoffers van seksueel geweld tijdig passende zorg en hulp krijgen. Slachtoffers kunnen naar de politie en/of naar een Centrum Seksueel Geweld (CSG). Bij het CSG werken artsen, verpleegkundigen, politie en hulpverleners samen om hulp en zorg te bieden. Bij acute gevallen (binnen 7 dagen na de ongewenste seksuele ervaring) komt het slachtoffer in contact met een persoonlijk begeleider bij het CSG die vraagt wat het slachtoffer nodig heeft. Hier kan een slachtoffer forensisch onderzoek, medische en psychologische hulp ontvangen en kan er met ondersteuning van de begeleider contact opgenomen worden met een slachtofferadvocaat of Slachtofferhulp Nederland. Als het slachtoffer aangeeft ook aangifte te willen doen, wordt er contact met de politie gelegd. Ook kan een slachtoffer indien nodig verwezen worden naar vervolghulp. Het CSG heeft in het najaar 2019 bij de Minister voor Rechtsbescherming aangegeven onvoldoende middelen te hebben. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de financiering en de regionale borging van de 16 CSG's binnen het gemeentelijk zorg- en ondersteuningsaanbod. Het is aan gemeenten om besluiten te nemen over de begrotingen van de 16 CSG's en met hen afspraken te maken binnen welk budget dat kan. Verder bereiden de ministeries van VWS en JenV, samen met de VNG, momenteel een onderzoek voor dat meer inzicht moet geven in de ontwikkelingen bij en de financiering van het CSG. Uw Kamer wordt over de uitkomsten van dit onderzoek te zijner tijd geïnformeerd.

Vraag 8

Bent u van mening dat de juiste hulp voorhanden is ook bij minderjarige slachtoffers van zedenmisdriven? Zijn er gegevens bekend hoeveel minderjarige slachtoffer zijn van seksueel misbruik en hiervoor geen adequate behandeling krijgen? Zo nee, bent u bereid dit in kaart te brengen?

Antwoord 8

In de slachtoffermonitor brengt de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen tweejaarlijks in beeld hoeveel kinderen hulp krijgen voor seksueel geweld. Niet al het seksueel geweld komt aan het licht. Slachtoffers vertellen er vaak niet over of wenden zich met een andere hulpvraag tot een hulpverlener. Het is een moeilijk meetbaar fenomeen en daarom laat de Minister van VWS een onderzoek uitvoeren (in afstemming met de Nationaal Rapporteur) naar de mogelijkheden van informatieverzameling om inzicht te krijgen hoeveel jongeren die slachtoffer zijn van seksueel geweld en/of kindermishandeling jeugdhulp krijgen en welke vorm van hulp. De resultaten worden voor de zomer verwacht en met uw Kamer gedeeld.

Vraag 9

Waarom worden verdachten van verkrachting zelden vervolgd, en in nog veel minder gevallen bestraft? Wat vindt u ervan dat van de 437 aangiften tot oktober 2019 er 277 zaken onvoorwaardelijk zijn geseponneerd? Is dit op enerlei te wijten aan een gebrek aan capaciteit bij politie of OM?

Antwoord 9

Zoals gezegd zijn zedenzaken complexe zaken die alleen worden behandeld door gespecialiseerde zedenmedewerkers. Het is echter ook zo dat een melding niet altijd kan leiden tot strafrechtelijk onderzoek en dat strafrechtelijk onderzoek niet altijd kan leiden tot een veroordeling. Het al dan niet instellen van een strafrechtelijk onderzoek is onder andere afhankelijk van de wensen van het slachtoffer, alsmede de straf- en bewijsbaarheid van het delict. De belangen van het slachtoffer wegen zwaar mee bij de afweging of en zo ja, hoe in een zedenzaak strafrechtelijk opgetreden moet worden door politie onder verantwoordelijkheid van het OM of door het OM. De veiligheid van slachtoffers en de risico's op herhaald slachtofferschap en herhaald daderschap moeten hierbij steeds goed voor ogen worden gehouden. Bij evident gebrek aan bewijs wordt de zaak geseponeerd. In geval van twijfel over de mate van bewijs, wordt, gelet op de ernst van de feiten, de zaak in beginsel toch voorgelegd aan de rechter.

De beschikbare capaciteit bij politie en OM verandert dit beeld niet.

De aanpak van seksuele misdrijven is een belangrijke prioriteit. In dat kader heb ik op dit moment ook een voorontwerp van een wetsvoorstel tot modernisering van de seksuele misdrijven in voorbereiding. Met de nieuwe wetgeving laat ik de strafbaarstelling van seksuele (en seksueel getinte) misdrijven beter aansluiten bij de maatschappelijke realiteit. Ook wordt de strafwet meer in lijn gebracht met de internationale ontwikkelingen, zoals het Verdrag van Istanbul. Het voorontwerp bevat heldere en op onderdelen aangescherpte strafrechtelijke normstelling over wat strafwaardig gedrag is in Nederland. Slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag worden hierdoor beter beschermd. Het nieuwe wettelijke kader maakt een effectieve strafrechtelijke reactie mogelijk op veelvoorkomende vormen van seksuele grensoverschrijding waarmee onze samenleving indringend wordt geconfronteerd.

Vraag 10

Hoe kan het dat slechts 37 procent van de onderzochte verkrachtingsmeldingen bij de politie tot een aangifte leidde? In hoeveel van de resterende 63 procent hebben slachtoffers er zelf voor gekozen om het niet tot een aangifte te laten komen?

Antwoord 10

Na een informatief gesprek met de politie doet 56% van de zedenslachtoffers aangifte. Dit percentage varieert per delict. Er wordt bijvoorbeeld vaker aangifte gedaan in geval van ontucht met kinderen dan in geval van verkrachting. Een lager percentage bij verkrachting kan mede komen doordat verkrachting soms moeilijker bewijsbaar is, zoals reeds toegelicht in het antwoord op vraag 9. Het wel of niet doen van aangifte is bovendien een persoonlijke beslissing van het slachtoffer. Slachtoffers hebben veel verschillende, vaak heel begrijpelijke redenen om na het informatief gesprek af te zien van het doen van aangifte. Van ontmoediging om aangifte te doen is geen sprake.

Vraag 11

Wanneer komt de Inspectie Justitie & Veiligheid met haar bevindingen hoe de politie omgaat met de aangiften van zedenslachtoffers? Wat is de onderzoeksvraag? Komt de Inspectie Justitie & Veiligheid met aanbevelingen om te voorkomen dat slachtoffers worden ontmoedigd aangifte te doen van zedenzaken?

Antwoord 11

De planning van de Inspectie Justitie en Veiligheid is om voor de zomer van dit jaar haar bevindingen te publiceren. Centraal in het inspectieonderzoek staat hoe zedenrechercheurs de slachtoffers bejegenen en hoe zedenslachtoffers deze bejegening ervaren. De Inspectie spreekt hiertoe met zedenrechercheurs en met slachtoffers. Ik zal uw Kamer informeren over de uitkomsten van het onderzoek.

Vraag 12

Bent u bereid bovenstaande vragen vóór 20 februari één voor één te beantwoorden?

Antwoord 12

Voor de beantwoording van de vragen was afstemming met de verschillende betrokken partijen nodig, waardoor het niet mogelijk is gebleken om de Kamervragen voor 20 februari te beantwoorden.